

Kroonika

Külas oli Suurbritannia suursaadik

10. oktoobril külastas TTÜd Suurbritannia suursaadik Peter Carter. Suursaadiku võttis vastu TTÜ rektor Peep Sürje, kes tutvustas talle TTÜ ajalugu ja tulevikuplaane.

Kõneldi ka Briti-Eesti ettevõtlussidemete laiendamisest. Külalise sõnul on eestlased tõsised, pühendunud töötajad ning usaldusväärsed partnerid. Peter Carteri arvates on Eestis meeldiv elada ja töötada. Tema sõnul jääb aga eestlastel vajaka oma saavutuste ja tegevuste reklaamimisest ja kommunikatsioonioskustest. Väikeriigile on see aga tähtis, mainis külaline.

TTÜ-l on pikaajalised teaduseniilise koostöösidemed Inglismaa, Šotimaa ja Iirimaa ülikoolidega. Lisaks ERASMUSE vahetuslepingud.

Koostööle Briti-Eesti Kaubanduskoojaga on lisandunud TTÜ majandusteaduskonna koostööprogramm "Intensive Program in Business Administration" South-Banki Ülikooliga ja Nottinghami Ülikooliga. Alanud on TTÜ EPRODE projekti koostöö uue õppekava arendustööna.

TTÜ Tallinna ettevõtluspäeval

Tallinna ettevõtluspäeval, 9. oktoobril korraldasid Tallinna Tehnikaülikool, Eesti Kunstiakadeemia ja Eesti Disainikeskus seminarit "Tootdisain inseneri ja kunstniku koostöös". TTÜ ärikorralduse ekspert Juhana Teder tegi ettekande "Erinevad rollid ettevõtte rajamise ja arendamise käigus". Teemal "Inseneriks ei sünnita" esines professor Martin Eerme. Lennart Mänd Eesti Kunstiakadeemiast rääkis disaineri osast tootearenduses.

Lisaks esines seminaril "Eesti toiduinstituut – töötleva tööstuse lipulaev" TTÜ toiduinstituudi professor Raivo Vokk.

8. ja 9. oktoobril oli avatud infolaud, kus koostöös Eesti Kunstiakadeemiaga tutvustas Tallinna Tehnikaülikool ühist disaini õppekava ja teisi õppimisvõimalusi ülikoolis.

Ettevõtluspäeva 2008 eriauhinna rakendusliku teadustöö kategoorias sai TTÜ keemia- ja materjalitehnoloogia teaduskonna professor Anti Viikna.

Seminaril osales ka TTÜ turundus- ja kommunikatsiooniosakonna juhataja Siiri Same (pildil paremal)

Mida tegid insenerid ja kooliõpilased TTÜs Teadlaste ööl?

26. septembril oli TTÜs üleuroopalise projekti Teadlaste öö mitmeid põnevaid päevaseid ettevõtmisi.

Vestlusringides küsiti, mis juhtuks, kui meil poleks inseneriteadust, miks olla või mitte olla Eestis noorteadlane, kuidas ja kellele tehakse mehaanikateadust. Ka tuli juttu mäeteaduse saladustest ja kooliõpilastele korraldati avalik infotund TTÜ erialadest.

Põnevat oli näha TTÜ laborites: mäeinstituudi laboris uuriti, kui kivikõva on kivi, robotitehnika uudistati tootmise automatiseerimisteadust ja tööstusroboteid, mehhatroonikalaboris katsetati autonoomset ATVd, veebist juhitavaid roboteid, mobiilseid roboteid. Pilgu sai heita kolmedimensioonilise printeri ja skanneri tööle.

TTÜ energeetikateaduskond pakus meeoluluid kaadreid oma filmiõhtul "Sokikaevandus ehk mis juhtub, kui teadus veab alt?"

TTÜ Tehnoloogiakool oli korraldanud töötoad "Loodusteaduste kohvrid" ja "Oma 3D maailma loomine kompuutris". Neist esimeses määras TTÜ keemiainstituudi teaduri Artur Jõgi sõnul kakskümmend Tallinna Tehnikagümnaasiumi 8. ja 9. klassi õpilast erineva värvusega markerite koostist. Katsetest selgus, et mõne markeri tint koosneb mitmest värvilisest ainest ja see tehti kindlaks kromatograafilise meetodiga. Ka uuriti kana kondi koostist – tuli välja, et kont koosneb nii orgaanilisest kui ka anorgaanilisest ainest. Suurt huvi pakkus õpilastele sõrmejälgedest nähtavaks tegemine. Kõik osalejad jätsid oma sõrmejälje paberile ja spetsiaalse reagentiga sai jälg nähtavaks. Samuti uuriti erinevate ainete lahustuvust õlis ja vees – koos järeldati, et aineid saab lahustuvuse põhjal klassifitseerida. Veel uuriti erinevatest puuviljadest kohapeal valmistatud mahlade pH väärtust. Enim üllatas aga õpilasi ja ka nende õpetajat, et väikese kohvi sisuga saab teha nii palju ja nii huvitavaid katseid.

Teist töötuba "Oma 3D maailma loomine kompuutris" juhendas insenerigraafika keskuse assistent Urmas Jürjorg. Töötoas osalesid 4. klassi õpilased, kes oma ideid viisid ellu programmiga Google Sketch-Up. Õpilaste töö tulemusena ilmusid Jürjoriu kinnitusel arvutiekraanidele üsna fantastilised vormid, enamasti majad või lossid.

Mehhatroonikainstituudi vanemteaduri Raivo Selli kinnitustel tutvustati mehhatroonikalaboris tudengiprojekti, milleks oli keskklasi autonoomne robot ATV. Tegemist on põllumehe keskkonnasõbraliku abimehega. Robotiga saab teha igavaid ja üksluseid põllutöid, näiteks väetada ja külvata, ning seda kõõgilaua taga arvuti ja juhtpulgaga. Ka võib need ülesanded jätta täielikult robotile. Samuti tutvustati huvilistele uudeid mehhatroonika ja robotika kodu- ja kauglaboreid. Eriti meeldis lahendus õpetajatele, kes olid huvitatud selle hankimisest oma koolile, kuna lisaks riistvarale oli selles eestikeelset metoodilist materjali ja ülesandeid, mida õpetajal on väga mugav õppetöös kasutada. Näidati ka praktilist laboratoorseid töid – harjadeta rattasise alalisvoolu mootori karakteristikuid.

Mäeinstituudi praktiline tegevus puudutas "Kivikõva kivi". Instituudi spetsialisti Gaia Grossfeldti sõnul võtsid üritusest osa Tallinna Tehnikagümnaasiumi 11. ja 12. klassi õpilased ja nende õpetajad, samuti Kanal 2 saate Reporter ajakirjanikud. Laboris tegid õpilased katseid, et määrata kivimi tugevust. Alustati ohutusnõuete tutvustamisega, misjärel puuriti kivimist välja puursüdamikud. Südamikud lõigati saega sobivaks ja purustati pressiga. Teiseks kivimitugevuse määramiseks tehti kat-

seid punktkoormustesti masinaga. Mikroskoobi all sai uurida liiva. Soovijad võisid endale valmistada paekivist pliiatsitopsi.

Automatiseerimistehnika laboris nägid nii põhi- ja gümnaasiumiõpilased kui ka TTÜ vilistlased optilist 3D skannerit ja tööstusroboti liini. Masinaehituse instituudi tehnika Henri Lendi sõnul pakus just 3D skanner suurimat huvi – gümnaasistid uurisid isegi, kas sellega saab passipilte ka teha.

"Teadlaste öö" on Euroopa Komisjoni loodud üleuroopaline teadusringkond ja -keskus, ülikoole, akadeemiaid, muuseumide, laboratooriume ning teisi akadeemilisi organisatsioone ühendav suurüritus. Ühe ööpäeva jooksul oli palju erinevaid teadust ja teadlaste tutvustavaid ning lähendavaid üritusi. Kõik nad olid seotud rahvusvahelise projektiga "Researchers Night 2008" ja toimusid 26. septembril üle kogu Euroopa.

Eestis korraldati Teadlaste öö kolmandat korda.

Krõõt Nõges

Loe ...

- Terve päev Teadlaste ööd TTÜs **Lk 1**
- Noorteadlane Rando Pikner arvab **Lk 1, 2**
- Jaak Leimann ja Ardo Kamratov: Eesti ja TTÜ majandus on omavahel seotud **Lk 2**
- BALTECHi uudised Helsingist **Lk 2**
- Ansambli Kuljus värvikast Siberi-reisist **Lk 3**
- TTÜ naisvõimlejad esinesid Saksamaal **Lk 3**
- TTÜ korvpallimeeskond taas Eesti tipu lähedal **Lk 4**
- Rein Munter: Tööreisi muljeid Oxfordist **Lk 4**

Avaveerg

Ühiskond ja illusioon, noored ja teadus

Probleemiks võib nimetada seda, et Eesti ühiskonnas pole piisavalt initsiatiivi ja algatust innovaatiliste liisandväärtust loovate lahenduste ja ettevõtete loomiseks. Noored eelistavad ülekaalukalt "pehmemaid" teadusi ja meelelahutust, loodus- ja täppisteadused pole niivõrd IN. Toodete, teenuste või lahenduste eksport on suures plaanis ainuke kindel tegevus, mis toob riiki raha sisse ja tirib seda majandusaugust välja. Nende väljarendamiseks on aga vaja teatavat intellektuaalset suutlikkust, mida on hea saavutada just reaalteadustega tegeldes. Probleemi juured on seal, kus asuvad inimese ootused, väärtushinnangud ja ettekujutus maailmast, milles ta elab.

Maailm on muutunud meelelahutuslikuks peamiselt massimeedias edastatava tõttu. Pseudoväärtuste teke ja "maski" taha peidetud maailma nägemine on mõjumas halvasti tervele ühiskonnale. Olgugi, et uudishimu kolmandate isikute ja nende intrigide vastu annab ka kuidagi seletada, ei tohiks meediakanalid selle edastamisel unustada tegelikku maailma. See aga ei koosne pelgalt sooritatud kuritegudest ja parajasti käimas olevatest sõdadest, vaid ka reaalsusest selle kõrgemas võtmes, teisiti väljendudes – reaalteadustest.

Noored, kellele on suunatud suur osa meelelahutusmeediast, ei vali enam matemaatikaeksami. Sellega lukustavad nad kohe suure hulga ukseid ja võimalusi oma haridusteel ning sellega ka edasises elus. Reaalteadused, kuhu kuuluvad nii loodus-, täppis- kui tehnikateadused, on valdkonnad, kus asub suur hulk "ukseid" ja võimalusi edasiseks eluks. Kõikehõlma turundustegevuse keerises on huvitav teadusmaailm jäänud pseudo-maailma varju, eriti just noorte jaoks.

Mis on üldse reaalteadus? Reaalteadus on näiteks see, kui Juku tahab teada, miks suurendusklaasiga saab heinakuhja põlema panna; reaalteadus on see, kui talumees tahab teada, miks kapsad tunnisi hapuks lähevad või viljajoojale mullid sisse tule-

Algus lk 1

Ühiskond ja illusioon, noored ja teadus

vad; reaaltõde on see, mille esindajad on Eesti ühiskonnal hädasti vaja. Inimkond on jõudnud just nii kaugemale ja just seetõttu, et läbi aegade on inimesed küsinud fundamentaalse tähtsusega küsimusi meie endi ja meie maailma kohta. See tähendab, et inimeses on kaasasündinud huvi maailma vastu ning vajadus maailma mõtestada.

Niisiis, pakun välja mõningad sammud, mille astumist tuleks kaaluda, et tasakaalustada ühiskonnas levivat illusiooni, et vaid pehmed teadused ja pinnapealne meelelahutus on need, mis õnne majja toovad.

Soovitav tegevuste lõpetamata nimekirja.

- Noorelt-noorele teavitustegevus õppimisvõimaluste ja noortealase karjääri kohta silmast silma (just nagu Teadlaste ööl TTÜs), veebilehtedel, televisioonis ja ajakirjades.

- Doktoritööpe ja teadlaste karjääri-reeleste selge väljatoomine, hõlmates endas: eneseteostust, väärikaid saavutusi täis tähenduslikku elu, laienuid ametivõimalusi üle kogu maailma kõikides eluvaldkondades – ajakirjanikust teadlasteni, õpetajast rallisõitjani, tasuta reisimist üle maailma jt.

- Oktoobri teisel poolel avatava täielikult uuenenud veebilehe www.maamuna.ee lugemine, sinna panustamine ühiskonnale suunatud kirjatükki näol ja sellest teavitamine.

- Turundus, turundus, turundus! Ma arvan, et haridus ja teadus on see valdkond, mis on vähemalt Eestis kõige kehvemini turundatud. Turundus on psühholoogia rakendustegevus ja ülioluline inimesele lähenemise ja talle millegi serveerimise kunst. Soovituslik lugemine: Erik Du Plessis "The advertised mind".

Rando Pikner

Studioosus

Novembrikuu Studioosuses

Infotehnoloogia teaduskond on ligi 2400 üliõpilasega suurim teaduskond TTÜs. Tegemist on hästi arenenud ning edukalt funktsioneeriva teaduskonnaga. TTÜ üliõpilastele Studioosus toimetis uurib teaduskonna dekaanilt prof Ennu Rüsternilt, mis tagab nõnda suure teaduskonna efektiivse toimimise ning milliseid rolle on tal endal ülikoolis peale dekaani ameti.

Sügiskoolid – silmaring avardub

Kui septembrikuus on tudengeil veel palju meelelahutusüritusi, siis oktoobris, kui õige õpperütm on juba sisse saadud, selgub, et tarkus on siiski tarvilik vara. Paraku tekib loengutest loengutesse käies rutiini oht. Selle vähendamiseks korraldataksegi silmaringi avardavaid sügiskooli, mis toovad tudengid hetkeks rutiinist välja. Just oktoober ja november on kujunenud sügiskoolide korraldamise ajaks.

Oktoobri alguses pidasid omi sügiskooli geograafid ja geoloogid, novembri alguses peavad füüsikud ning lõpus energeetikud. Mis sügiskoolides tegelikult tehakse, sellest võib täpsemalt lugeda Studioosuse novembrikuu numbrist, kus toimunud ja tulevastest sügiskoolidest teevad ülevaate tudengilehe toimetajad.

Studioosuse toimetus
ajaleht@tipikas.ee

Eesti majanduse olukord ja mõju TTÜ tulevikule

Kommenteerivad professor Jaak Leimann ja finantsdirektor Ardo Kamratov

Olete olnud Eesti majanduse võtme-kohtadel. Missuguse hinnangu annaksite Eesti majanduse hetke- seisule ja 2009. a prognoosidele? Kuidas Eesti majandus võib areneda lähema kahe-kolme aasta jooksul?

Hetkeseis on murelik. Maailma majandus on languses ja Eesti majandusstruktuur samal ajal aegunud. Olukorras, kus maailma finantsturgudel tuleb pidevalt halbu uudiseid on järgnevat kahest-kolmest aastast rääkimine eriti tänamatu. Nähtavus on kehv. Eesti majanduse langus jätkub tõenäoliselt ka tuleval aastal. Millal tuleb kasv – ei tea keegi.

Loodan aga, et majanduslangus toob eelolevatel aastatel kaasa Eesti majanduse struktuuri parandamise. See on valuline protsess. Toimuvad pankrotid, ettevõtete ühinemine ja ülevõtmine. Inimesed kaotavad tööd. Võimalik, et paljud jätkavad majandusbuumi ajal katkenud õpinguid, sest on enam aega – töö ja teenimise võimalused on kehvemad. See aga tähendab, et TTÜ-s tegeleb edaspidi iga konkreetse magistriõppekava eest vastutav instituut aktiivse otsemüügiga, suheldes isiklikult bakalaureuseõppe lõpetajatega ja juba varem lõpetanud vilistlastega ning selgitades neile edasiõppimise vajadusi ja tingimusi.

Kuidas hindate Riigikokku esitatud 2009. a riigieelarve ülikooli puudutavat osa? Kuidas see Teie arvates haakub riigi kõrghariduse ning T&A arengu poliitiliste suundadega? Kuidas hindate ülikooli 2009. a eelarve kavasid?

Haridust ja teadusarendustegevuse tähtsust hinnatakse sõnades võrdlemisi üksmeelselt, 2009. a riigieelarves see aga praktiliselt ei kajastu. Nimetamist vääriv EL struktuurifondide panus ja selle kasutamise võimalused. Ootame ära eelarve arutelu Riigikogus. Võimalik, et eelarve tulused ja kulused veelgi vähendatakse, hiljemalt tuleva aasta lisaeelarvega. Ülikooli eelarve kavad on veel esialgsed. Täiendavate tulude leidmine ja kokkuvõtteid tuleb meil tõsta jõulisemalt päevakorda. Täiendavaid tulusid peaks saama struktuurifondidest, ka õhtu- ja kaugõppest, kokkuvõtteid annab näiteks õppekavade arvu ja spetsialiseerumiste mõningane vähendamine.

Mida ülikooli juhtkond ja kõik struktuuriüksused peaksid teisiti tegema, et tagada ülikooli elujõulisus ja areng lähiaastatel? Milliseid tegevusi tuleks kavandada, et mitte lasta põhitegevuste eelarvet langusesse ja säilitada ning suurendada saavutatud teaduspotsentiaali?

Ülikooli elujõulisuse ja arengu tagavad tema võimekad töötajad. Seoses sellega meenutan, et aastateks 2006 – 2010 koostatud ülikooli arengukava täitmine on ajaliselt poole peal, mitmete kavandatud tulemuste saavutamise aga vähe tõenäoline (näit magistrite ja doktorite väljalase). Kõrgesti kvalifitseeritud lõpetajaid vajab nii riik kui ka ülikool, seega magistrite ja doktorite ettevalmistamine tuleks kuulutada peamiseks tulemusnäitajaks ja vastavaid protsesse operatiivselt juhtida.

Lähiaastatel mõjutab ülikooli arengut üheaegselt kolm tegurit: majanduslangusega kaasnevad ressursipiirangud, potentsiaalsete üliõpilaskandidaatide arvu vähenemine ja paljudes struktuuriüksustes professorite-dotsentide-teadurite põlvkonna vahetus. Selle tulemusena muutub ka ülikooli struktuur, järgi jäävad elujõulisemad struktuuriüksused, need on ka võimalised enam raha teenima. Struktuuri muutuste üheks aluseks on

käimasolev õppekavade (s.t. meie toodete) nomenklatuuri korrastamine. Näiteks, magistrivate perspektiivikust tuleks hinnata õppijate arvu, aga ka võtmeõppejõudude vanuse, nende reservi ja õppekava teadusliku toetuse (vastavate teemade finantseerimise maht ja perspektiivid) põhjal. Rahateenimise võime on ka teaduspotsentiaali säilitamise ja arendamise oluline tegur. Peame lähiajal saavutama ülikooli tegevuses tootluse vähemalt üks miljon krooni töötaja kohta, et jätkuvalt areneda ja maksta personalile konkurentsivõimelist palka, sealhulgas korvates inflatsiooni. See aga tähendab, et praeguse seisuga parandamiseks – meie käive on ligemale poolteist miljardit ja töötajaid peaaegu kaks tuhat, peame esimest tulemust oluliselt suurendama ja kui me sellega hakkama ei saa, siis ka teist vähendama.

Olete pärast poliitilistest elust lahukumist akadeemiliselt positsioonilt korduvalt hoiatanud majanduse võimalike väärarengute eest. Kuidas neile on reageeritud? Kui võrd Eesti otsustajad arvestavad üldse majandusteadlaste ja laiemalt akadeemilise maailma uuringute ja neil põhinevate ettepanekutega?

Saaksin lugejatelt tõenäoliselt toetust, kui vastaksin, et otsustajad ei arvesta ettepanekute või hoiatustega. Pärast nii see siiski ei ole. Riigi juhtimine ei tugi kaugeltki mitte ühe või mitme teadusharu teaduslike teadmiste. Riigi tasemel otsused on enamasti kompromiss, mis tuginevad varasematele ja teiste riikide kogemustele, poliitilistele eelistustele, analüüsile, ekspertarvamusele, ka jushuslikkusele. Pealegi on ka paljud head ettepanekud ühel või teisel põhjusel raskesti realiseeritavad.

Olen rääkinud Eesti majanduse kehvapoolsest kvaliteedist ka majanduse kiire kasvu aastatel. Käesoleval ajal on enamikule selge, et ilma tarkusemahuka ja seega kallima ning seejuures ekspordivõimelise tootmise ja teeninduseta me arenenud riikide seltskonda ei jõua. Tahaks loota, et oodatavate majanduse struktuursete muutustega rakendatakse ka teadlaste enam selle protsessi teenistusse.

Missugusena näete ülikoolide rolli Eesti majanduses ja ühiskonnas, kuidas on selle rolli täitmisega seni toime tulnud? Mida peaks tegema teisiti, et kasutada paremini avalik-õiguslike ülikoolide potentsiaali Eesti majanduse ja ühiskonna jätkusuutlikkuse tagamiseks?

Ülikoolid on kogu maailmas oma uuenevat rolli otsimas. Ülikoolidega ei olda täna enam nii rahul kui varem. Ka Eesti ülikoolid ei ole erand. Olen arvamusel, et infoteadused, inseneriteadused ja sotsiaalteadused, sh majandusteadused, saaksid ja peaksid suuremas mahu tegelema Eesti ja samalaadsete väikeste arenevate riikide, nende majandussektorite ja ettevõtete rakendusteaduslike probleemidega. Selle baasil saab ka enam ja mõistatavas keeles suhelda otsustajatega, arenguid mõjutada. Rahvusvaheliselt arvestatavad teadlasterühmad peaksid senisest olulisema osa oma kuludest katma välislepingutest saadava tuluga.

Teaduse infrastruktuuri edendamise peab teenima ka magistri- ja doktoritööd. Teaduse ja kõrgetasemelise õpetamise eraldi käsitamine ja edendamine ei ole Eesti tingimustes arukas. Nn peaaraha tuleks tõsta, kas või riigitel- limuse üldise vähendamise hinnaga. See võimaldaks kvaliteedi tõusu.

Jaak Leimann

Esialgsed lähtekohad TTÜ 2009. aasta eelarve koostamisel

1. Ülikooli 2008. a eelarves planeerisime RKT tuluks 341,5 mln kr (seda ilma doktoritööde lõpetamise tasudeta). Esialgsete arvutuste järgi kavandame TTÜ RKT tuluks 2009. a 342 mln kr (samuti ilma doktoritööde lõpetamise tasudeta). Siinjuures eeldame, et uus vastuvõtt 2009. aasta sügisel jääb 2008. a tasemele.

2. Nimetatud tulude prognoosi juures on arvestatud 2009. a riigieelarve projektiga. Riigieelarves on kavandatud RKT mahu vähenemine eelmiste aastate vastuvõttude osas 3% (eeskätt doktoritööde lõpetamise raha – meie oleme seda varasematel aastatel saanud tege- likult rohkem, kui oli lõpetajaid, seega ette – ning muud "tudenge- te paarahaga" otseselt mitte seotud kulude vähenemine). Uue vastuvõ- tu rahad on 2009. a riigieelarves planeeritud 1,1% suurendamisega.

3. Ülikooli eelarve tuleb seega teha tingimustes, kus RKT tulud riigieelarve projekti järgi ei suurene. Siit tulenevalt:

- oluline rõhk tuleb panna tasulise tasemeõppe ja täiendkoolituse (sh ümberõppe) tulude suure- nemisele. Selles tegevusvaldkon- nas tuleks eriti aktiivselt taotleda struktuurivahenditest finantseeritavaid projekte;

- tuleb kokku hoida õppetegevusega seotud kulusid ja seda eeskätt õppekavade ja spetsiali- seerumiste arvu vähendamise ning ka väiksemate struktuuriüksuste saneerimisega.

4. 2009. a planeerime üleüli- kooliliste kulude vähendamist ca 7%, samal ajal töö efektiivsus ja intensiivsus suureneb. Haldus- ja tugistruktuuride summaarne eel- arve, sh palgatase, peaks jääma 2008. aastaga samaks. Ilmselt tuleb vähendada ka üleülikooliliste projektide mahtu 2-3 mln kr võrra (2008. a oli üleülikoolilistele projek- tidele eraldatud 34,4 mln krooni). Samal ajal käivitub uus teh- noloogia arenduskeskuste pro- jektivõur, kus TTÜ on aktiivselt osa- lemas. Üldise hinnatõusu tõttu suu- renevad 16% kinnistu hoolduskulud ja moodustavad esialgsete ar- vestuste järgi 2009. a 54,9 mln kr.

5. Akadeemiliste struktuuri- üksuste jätkusuutlikkuse tagami- seks on senisest aktiivsemalt ja efektiivsemalt vajalik:

- taotleda projektide finantseerimist SA Archimedes (ligi 40 kordne finantseerimise kasv) ning neid projekte on vaja kombineerida igapäevase tavategevusega ning kombineeritult kasutada RKT raha ja muid tulusid;

- taotleda T&A infrastruktuuri finantseerimise vahendeid (luua baas järgnevateks aastateks);

- osa töötajaid panna tegelema vastavate projektide juhtimisega.

6. Kuna T&A riiklik finantseerimine ei suurene, siis tuleb samuti koostööd ettevõtetega ja ka üli- koolil eraldi taotleda EAS projekti- toetusi. Nimetatud finantseerimi- ne suureneb ligikaudu viis korda.

7. See kõik viitab sellele, et töötajate tööülesanded ja töötasu finantseerimise allikad peavad muutuma mitmekesisemaks (vt ka rekti- ori käskkirja 8. maist 2008 nr 64)

Koostas Ardo Kamratov

Ardo Kamratov

Doktorid

Doktoritöö kaitsmine matemaatika-loodus- teaduskonnas

14. oktoobril kaitses tehnilise füüsi- ka õppekava doktorant Mario Kadastik doktoritööd "Kahekordse laenguga Higgsi bosoni lagunemiste analüüs ja selle mõju neutriinofüüsikale" (Doubly charged Higgs boson decays and implications on neutrino physics). Juhendajad: füüsikainstituudi profes- sor Rein-Karl Loide ning Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi vanemteadur Martti Raidal. Oponendid: Tartu Observatooriumi järeldoktor Margus Saal ja Lundi Ülikooli dr. Oxana Smirnova.

T&A

Iseenesestmõistetav LLL ja kvaliteedi hindamine

LLL ehk Life Long Learning ehk elukestev õpe oli üheks teemaks BALTECHI sügisikonverentsil Helsingis 25.-26. septembril 2008. Teiseks teemaks oli hariduse kvaliteedi hindamine ja ühtlustamine Euroopa Liidus.

BALTECHI sügisikonverents toimus Helsingi Tehnikaülikooli (TKK) sajanda aastapäeva juubeliüritusena. Õigupoolest TKKd kauaks enam ei ole. Ulatusliku Soome ülikoolireformi tõttu sünnib 2010. aastal Alvar Aalto Ülikool, mis moodustatakse TKK, Helsingi Kunstikõrgkooli ja Helsingi Kaubanduskõrgkooli ühinemisega. Eesmärgiks on Soome ülikoolide ja rakenduskõrgkoolide kvaliteedi ning konkurentsivõime tõstmine. Peetakse targalt silmas Soome pidevat rahvus- vahelist ühte õppe-, teadus- ja ma- jandusvaldkonnas. Ehk innustavad ja sunnivad Soome sammud ka Eesti hariduspoliitikas ümbermõtlemisele!

Alvar Aalto Ülikooli idee kattub ka BALTECHI sügisikonverentsi teemadega – elukestev õpe ja kvaliteedi hindamine. Kahe päeva jooksul kordu- sid ja põimusid mõisted küll ühes, küll teises kontekstis, nagu võrgustike tähtsus, multi-distsiplinaarsus, koostöö erinevate tööstusliitude ja tööstu- sega, loomingulisus ja innovatiivsus. Kinnitati ja toonitati, et õppe- ja tea- dustöö peab lähtuma ühiskonna ja ma- janduse vajadustest, ning et elukestev õpe on niivõrd iseenesestmõistetav tegur, et sellest isegi rääkima ei peaks.

Euroopa Liidus on liikvel sellised radikaalsed ideed, et ehk ei olegi tea- tud valdkondades tulevikus formaal- set kõrgharidust tarvis!!! Piisab sel- lest, kui isik suudab tõestada, et tal on ühe või teise töökohta tarvis vas- tav kvalifikatsioon. Kus ja kuidas see on saadud, muutub sekundaarseks!

Tänapäeva kontekstis aga räägi- takse kvalifikatsiooni väljaselgitamisest ja ühtlustamisest tõsiste teadusuuringu- gute taustal. Viis, kuidas ja mis mee- todika ja pedagoogikaga töötada välja meetmeid, et kindlaks teha erinevate inimeste kvalifikatsiooni, ei ole veel sün- dinud. Ehk on selline julge idee üle- üldse alguse saanud asjaolust, et tä- napäeval ei ole Euroopa Liidu riikide haridussüsteemis veel ühtset võrdlus- alust. Vaevalt, et päris ilma vastava kvalifikatsioonita keegi endale tööd leiab. Vaba mõte ja radikaalsed ideed, kuidas uut võrdlussüsteemi sünnita- da, on aga teravitatavad. Vaba mõtte tähtsust toonitatakse ka Euroopa Liidu tulevase aastal, mil tuleb "Creativity & Innovation Year 2009".

Alvar Aalto Ülikooli loomise idee, kus liidetakse erinevad teadusharud, kattub ka arusaamaga, et tänapäeval ei saa edu pandiks olla vaid kitsas valdkonnas spetsialiseerumine. Mis- suguse valemiga aga välja arvestada, kui palju tuleb olla spetsialist ja kui palju on vaja teadmisi teistest vald- kondadest, ei tea veel keegi.

Konverentsile eelnes BALTECHI nõukogu istung, kus muide arutati, kuidas võiks BALTECHI mobiilsuse stipendiumeid atraktiivsemaks muuta ja kuidas ülikoolidevahelist adminis- tratiivtöötajate tööd tõhustada, ikka ja jälle innovatiivsus silmas pidades.

Konverentsi ettekanded on lehe- küljel www.baltech.info.

Toomas Käbin
BALTECH sekretariaadi juhataja

Juubilar

Akadeemik Dimitri Kaljo 80

Kauaaegne Eesti Teaduste Akadeemia (nüüd Tallinna Tehnikaülikooli) Geoloogia Instituudi direktor, Teaduste Akadeemia juhatuse liige ning Bioloogia, Geoloogia ja Keemia Osakonna juhataja, akadeemik Dimitri Kaljo tähistas 12. oktoobril oma 80. sünnipäeva.

D. Kaljo sündis 12. oktoobril 1928. aastal Haapsalus riigimaade valitseja Leonhard Kaljo perekonnas, lõpetas 1948. aastal Tallinna I Keskkooli ja 1953. a Tartu Ülikooli matemaatika-loodusteaduskonna geoloogia osakonna ning samas 1956. a aspirantuuri geoloogia-mineraloogiategaduste kandidaadi kraadiga. 1957. aastal sai temast Teaduste Akadeemia Geoloogia Instituudi teadussekretär, 1959 sektori juhataja, 1965 teadusdirektor ning 1969 direktor. Viimasel ametikohal töötas ta tervelt 21 aastat, kuni 1990. aastani, mil siirdus Teaduste Akadeemia Bioloogia, Geoloogia ja Keemia Osakonna juhatajaks, jätkates ühtlasi kuni viimase ajani tööd Geoloogia Instituudi osakonnajuhatajana. 1978. aastal omistati talle geoloogia-mineraloogiadoktori kraad, 1986 professori kutse ja 1983 valiti ta Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks.

Akadeemik Kaljo on avaldanud või toimetanud üle 300 teadustrükise, peamiselt paleontoloogia ja stratigraafia erialal. Ta on osalenud paljudes rahvusvahelistes koostööprojektides, s.h mitmes UNESCO ja Rahvusvahelise Geoloogiategaduste Liidu geoloogilise korrelatsiooni projektis. Akadeemik Kaljo on juhtinud paljusid siseriiklikke ning rahvusvahelisi organisatsioone, olles Eesti Stratigraafia Komisjoni, Maavarade Komisjoni, Eesti Geoloogide Rahvuskomitee, TA Akadeemilise Raamatukogu nõukogu ja Riikliku programmi "Humanitaar- ja loodusteaduslikud kogud" juhtkomitee esimeheks ning ajakirjade "Eesti Teaduste Akadeemia Toimetised, Geoloogia" ja „Estonian Journal of Earth Sciences“ peatoimetajaks. Ta on olnud ka Balti Stratigraafia Komisjoni (hiljem Assotsiatsiooni) aseesimees ning esimees, NSVL Asustevahelise Stratigraafia Komitee Ordoviitsiumi ja Siluri komisjoni esimees, Rahvusvahelise Geoloogiategaduste Liidu Stratigraafia Komisjoni Siluri allkomisjoni esimees, Rahvusvahelise Fossilsete Korallide Uurimise Assotsiatsiooni ning Rahvusvahelise Paleontoloogia Liidu asepresident.

Oma teadusliku ja teaduslik-organisatoorse tegevuse eest on ta pälvinud Nõukogude Eesti Preemia (1972), K. E. v. Baeri mälestusmedali (1980), Eesti Teaduste Akadeemia medali (1986), Ühingu "Teadus" S. I. Vavilovi nim. medali (1987), Eesti NSV teenelise teadlase aunimetuse (1988), Eesti Vabariigi teaduspree-mia (2001) ning Eesti Vabariigi Valgetähe IV klassi teenetemärgi (2002). Ta on valitud Eesti Geoloogia Seltsi ja Londoni Geoloogia Seltsi auliikmeks.

Kümnekond viimast aastat oma üle poole sajandi kestnud pikast, tulemustrikkast teadustegevusest on akadeemik Kaljo olnud seotud Tallinna Tehnikaülikooliga, millega Geoloogia Instituut liitus 1997. aastal ja ühe katuse alla kolis 2006. aastal.

Jõudu ja tervist edaspäidiseks soovivad kolleegid Geoloogia Instituudist

Kauge Siber, lähedased inimesed

Septembrikuu esimese nädala lõpul istus Tallinna Tehnikaülikooli tantsuansambel Kuljus rongi peale, et alustada sõitu kaugetesse Venemaa avarustesse – täpsemalt Siberisse. See oli omamoodi väljakutse meie kõigi jaoks: kuigi olime korduvalt Venemaal käinud, siis nii pikka sõitu ei olnud meist keegi varem kogunud. Aga nagu rahvatantsijad ikka, naerusui ja optimistliku meelega mahutasime endid Balti jaama perroonilist kenasti oma rahvariite ja muude kompsudega erivaguni viide kupeesse ja sõit Tomski suunas võis alata! Põnevaks tegi sõidu asjaolu, et kogu tee olime ühes vagunis, mis eri rongide sappa haagiti. Oli mõnevõrra kõrge, kas kusagil meid maha ei unustata, kuid ette-ruttavalt võin nentida – õnneks mitte!

Pühapäeva hommikuks jõudsi-me Moskvasse. Ja tõepoolest, südasuvine kuumus, mida eelnevalt ilmateatest olime uurinud, oli vallutanud selle suurlinna: termomeeter näitas varjus kolmkümmend kraadi. Moskvas tegime väikse linna-ekskursiooni, kuid kuna juhtumisi oli just pühapäeval tegemist Moskva linna päevaga, siis oli juurde-pääs Punasele väljakule ja Aleksandri aeda tõkestatud, lisaks tuli kesklinnas liikudes pidevalt läbida turvavaravid, mida ümbritsesid mitmekümneliikmelised miilitsaketid.

Samal õhtul istusime taas rongi peale ja jätkasime sõitu Tomski poole. Algul tundus, et on suhteliselt suur piin seitse päeva kitsas kupees veeta, kuid õige pea selgus, et piinast sai omamoodi elamus. Seltskond oli väga sõbralik ja huvitav, sest lisaks Kuljuse liikmetele sõitsid meiega rongis ka teised Eesti delegatsiooni liikmed, kõik piisavalt huvitava tausta või erialaga. Meie delegatsiooni juht, Toivo Keva hoolitses ennastohverdaval selle eest, et igaal hommikul ja õhtul oleksid laual kohaliku päritoluga maitssvad pirukad ning soe jook. Pika rongisõidu ajal saime ennast harida uute ja põnevate lauamängude vallas, kaubelda vahejaamades igasugu kraami müügikassade kohalikega või lihtsalt raamatut lugeda.

Kolmapäeva hommikuks jõudsi-me Tomskisse. Meid sõidutati kahe armsa "Naksitralli bussiga" Rubiini hotelli. Need bussid olid tõepoolest vaatamisväärsused: selliseid istmekatteid ja pitskardinaid pole enam ammu näinud. Lisaks olid istmed paigutatud nii, et peaaegu iga reisija sai oma suunas aknast välja vaadata. Kolm päeva meid trullit ringi vedanud bussid olid väga töökindlad ja kordagi katki ei läinud, isegi Kasekese külla, 200 km kaugusele Tomskist ja sealt tagasi, jõudsi-me viperusteta.

Kogu meie aeg oli tihedalt sisustatud: päevas oli vähemalt kaks esinemist ja kuna vahemaad erine-

vate esinemis- ja söögi kohtade vahel olid suured, siis kujunes meie aeg väga tegusaks ning hotelli jõudsi-me alles hilistel õhtutundidel. Esinesime kultuurimajas, koreograafia-instituudis, ülikoolides, muuseumides. Koos teiste artistide, lauljate Peeter Kaljumäe, Heli Vahingu, Teo Maiste ja mustkunstnik Erich Udrasega põimisime oma etteasted tervikuks ja andsi-me suhteliselt pika kontserdi. Mõne etteastede osana tutvustasime eraldi ka Eesti rahvariideid: iga tantsijal oli seljas erinev kostüüm ja meie kunstiline juht Marina Kuznetsova selgitas iga piirkonna rahvariide tähtsamaid detaile ja eripära.

Siberlaste vastuvõtt oli väga soe. Kuna meie päevaplaan oli tihe, jooksis vahel ajagraafik ka umbe, nii et sel ajal, kui oleksime pidanud juba lava taga etteasteks jalgu soojaks tegema, olime alles mitme kilomeetri kaugusel esinemiskohast ja jõudsi-me lava taha alles siis, kui rahvas saalis juba ootas. Üks meie bussitantsijate ja lauljate pööras aga hoopis vale teed pidi minema, nii et pidasime juba plaani teha kõik tantsud ümber neljale paarile, kui eksinud lähima aja jooksul õiget teed ei leia. Aga hullu polnud midagi, sest palusime Peeter Kaljumäel paar lustakat vene lugu klaveril mängida ja see tegi rahvale nii hea tuju, et väike viivitus oligi unustatud. Pisikesed Vene tüdrukud palusid pärast esinemist lava taga meilt kõigilt autogramme.

Väga südantsoojendav oli kü-laskäik Siberi Eesti külla Kaseke. Sealsed inimesed võtsid meid vana vene kombe kohaselt vastu küpsetatud suure leivaga, millest igaüks endale tüki murdis. See näitavat võõrustaja häid soove küllakutsutute suhtes ja seda kommet nimetatakse Venemaal *hlebosolstvo*. Kui leib söödud, andsi-me Kasekese kultuurimajas kontserdi. Väike saal oli täis nii vanu kui noori inimesi. Rääkisime kohalike eestlastega, nüüdseks juba üsna vanaks jäänud Kasekese küla elanikega, kelle hulgast kaks vanadaami märkisid, et nad on seitse korda Eestis käinud, aga alatiseks tagasi tulema nad enam ei hakka. Heli Vahingu ja Peeter Kaljumäe esitatud "Saaremaa valsi" saatel keerutasime külarahvaga ka "Perekonnavalssi" ja lõpetasime oma esinemise "Kaera-Jaaniga", mis läks rahva rõõmujoovastuse saatel kordamisele. Kahjuks oli meie ajakava taas kord nii tihedaks aetud, et seetõttu ei saanud me külas pikemalt ringi vaadata ega rahvaga suhelda. Väga südamlük oli see kohtumine sellest hoolimata, pisarad olid silmanurgas nii kohalikel võõrustajatel kui ka meie delegatsioonil, sest kõigist õhkus siirast soojust ja heatahtlikkust üksteise suhtes.

Taidlus

Foto: Mihkel Moorats

12. septembril istusime taas rongi, et alustada teekonda Tallinna poole. Esialgsete plaanide järgi pidime Moskvas külastama ka Eesti saatkonda ja seal lõunatama, kuid meie plaanid muutusid Permi linna lähedal juhtunud lennuõnnetuse pärast. Lennuk oli kukkunud raudteele ning seepärast suunati meie rong ümbersõidule ja teekond muutus sellega kuus tundi pikemaks. Küsimärgiga oli ka Moskva-Tallinn rongi peale jõudmine, sest meie vaguni haakimine võttis oma aja. Õnneks anti meie rongile eelisõigus asuda Moskva poole tee le varuradteed pidi. Õnnetuse tagajärjel tekkinud ummikute ja seisakute tõttu jõudsi-me Moskvasse esmaspäeva hommikutundide asemel umbes kell kolm päeval, aga vagun jõuti kenasti haakida ja võisime alustada viimaks sõitu kodulinna poole.

Kõigil oli väga ülev meeleolu, esiteks seetõttu, et jõudsi-me kenasti Tallinna rongile, aga ka sellepärast, et reis oli väga vahva ja meeldejääv. Laulsime ja isegi tant-sisime vaguni kitsas koridoris.

Teisipäeva hommikul jõudsi-me armsa Balti jaama perroonile, kust me täpselt kümme päeva tagasi oma rongisõitu alustasime. Kell kolm pärast lõunat olime juba Estonia teatris TTÜ 90. aastapäeva galakontserdi proovis, et järgmisel päeval väärikalt oma *alma mater* juubelil üles astuda.

Kristi Ilves
Kuljuse tantsija ja välissuhete referent

Ootame kõiki tipikaid Kuljuse juubelihooaja kontsertidele: 29. novembril 2008 kell 13.00 Sillamäel ja kell 20.00 Haljalas 28. veebruaril 2009 Võrus 28. märtsil 2009 Karksis 25. aprillil 2009 Lihulas 16. mail 2009 Saaremaal 31. oktoobril 2009 Tallinnas

Taidlus

deviisiks on neli F tähte – FFFF: *frisch* (reibas), *fromm* (vaga), *fröhlich* (rõõmus) ja *frieden* (rahuarmastaja).

Õhtu kõrgpunktiks kujunes ühistantsimine koos külalistega.

Meile oli koostatud sisukas reisiprogramm, milles oli Kirchheimbolandeni ja teiste kohalike vaatamisväärsustega tutvumine, laevasõit Reinil, saksa veinitänavana külastus jm.

Kuna elasime peredes, siis oli hea võimalus tutvuda ka sakslaste igapäevaeluga. Saime sellelt külaskäigult väga palju positiivseid emotsioone ja uusi sõpru, keda nüüd järgmisel aastal omakorda külla ootame.

Tehnikaülikooli naisvõimlemisrühma nimel

Maie Pihlakas

In memoriam

Meelis Ideon

25. 12. 1941 – 22. 09. 2008

Käesoleva aasta heitliku suve viimane päikesesäras hommik viis meie hulgast Meelis Ideoni, kelle jõululapselik, päikeseline olek oli alati soojendanud kolleegide südameid.

Meelis Ideon sündis esimesel jõulupühäl 1941. aastal Elvas. Tema koolitee sai alguse Kurenurme 7-kl Koolis, keskkariduse omandas Võru 1. Keskkoolis, mille lõpetas 1960. aastal. Järgnesid õpingud Tallinna Polütehnilises Instituudis, kust ta astus töömehe ellu 1966. aastal keemiategaduste diplomiga. Aastad 1966 – 1970 möödusid Maar-du Keemiakombinaadi teenistuses.

Jõudnud üsna pea tõdemuseni, et raamatumaailm on tööstuskeskkonnast hingelähedasem, asus Meelis Ideon 1970. aastal tööle Tallinna Polütehnilise Instituudi raamatukokku, kuhu jäi kolmekümne kaheksaks aastaks.

Esimesed viis aastat oli Meelis Ideon peaspetsialist, kureerides keemiategaduskonda. Sel ametikohal uuris ta teaduskonna infovajadusi ja -varustamist. Uuringute viljana valmisid mitmed artiklid. Tema koostatud meetodikavahendid said õppejõududele ja üliõpilastele asendamatuks keemia-informatsiooni otsingul.

Kaheksand aastat oli Meelis Ideon asedirektori ametikohal, mille ta seejärel vahetas neljaks aastaks direktoritooli vastu. Tema direktoria- ja eredaimeks tähiseks jääb kindlasti tegeliku infotehnoloogilise ajastu algus raamatukogus. Olles põhjalikult süvenenud raamatukogutöö eri valdkondade spetsiifikkasse ja tuginedes rauakooli lõpetanud inseneri loogilisele mõtlemisele, kujunes ta kolleegide seas kiiresti autoriteediks ning tema kaalukas sõna oli oluline mitmesuguste tööprobleemide lahendamisel. Viimased üheksa aastat, kompleksterimisosakonna juhatajana, oli Meelis Ideoni mureks ja hooleks raamatukokku teavikute hankimine. Suure lugemusega vaimuinimesena oli Meelis Ideon väga sobiv sellele kohale. Tasakaalukas iseloom aitas tal alati mõistlikult sobitada vajadused ja võimalused ning leida head lahendused kogude arendamiseks.

Imetlus- ja kadestamisväärne oli tema fanaatiline spordilemus. "Tervecas terve vaim" – seda eluskree-dot ei hüljanud ta viimase hetkeni ...

Leinavate kaastöötajate mällu jääb Meelis Ideon kui erakordselt diskreetne, suure empaatiavõimega inimene, inimliku headuse võrdkuju.

Kolleegid

Ilmar Eiskop
5.10.1928 – 28.09.2008

4. oktoobril kogunesid Ilmar Eiskopi sugulased, sõbrad ja tuttavad Liiva kalmistu kabelisse. Viimsele teekonnale saadeti TTÜ teenekas õppejõud dotsent Ilmar Eiskop. Ligi 80 eluaastast oli suur osa seotud meie Tehnikaülikooliga.

Mälestus eesti tehnikahariduse edendajast, insenerist ja tehnikateadlasest, kordumatust pedagoogist jääb kestma.

Raadio- ja sidetehnika instituut

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht
Mente et Manu

Ilmub aastast 1949

19086 Tallinn, Ehitajate tee 5 (I-214)
Tel 620 3615, faks 620 3591
E-mail: ajaleht@ttu.ee
http://www.ttu.ee/ajaleht

Tegevtoimetaja Mart Ummelas
Infotoimetaja Kersti Vähi
Keelitoimetaja Helgi Arumaa
Makett ja küljendus Liivi Pettai
Fotod Eiko Lainjärv,
Viivi Ahonen, TTÜ
Trükikoda SpinPress

Tehnikaülikooli naisvõimlemisrühm külas
Saksamaal

Tehnikaülikooli spordiklubi juures juba kolm aastakümnet tegutsesid naisvõimlejad koos oma treeneri, omaaegse Eesti esivõimleja Ellen Mardiga sõlmisid eelmisel aastal sõpruslepingu Saksamaa kuulsale veinipiirkonnale Pfalzi keskuse Kirchheimbolandeni võimlejatega, kes kutsusid meid endale külla selle aasta juunikuus.

Ettevõtmine sai teoks tänu Eesti juurtega Rea Keideliile, kelle suguvõsas leidub palju tuntud eesti kultuuritegelasi ja teadlasi. Nimetagem kasvõi tema vanaisa, põllumajandusteadlast Aleksander Eisenschmidt, kellest on põhjaliku uurimustöö kirjutanud kirjanik Heino Kiik. Rea Keidel on oma sünnimaa innukas tutvustaja ja propageerija ning see on ilm-

selt äratanud ka sakslaste suurt huvi meie maa ja inimeste vastu.

Meie saabumise auks korraldati suurejooneline ja südamlük vastuvõtt kõige kõrgemal tasemel. Kohaliku võimlemisklubi saali Jahnturnhallsesse oli meid tervitama kogunenud suur hulk võimlemisklubi liikmeid. Saal oli kaunistatud Eesti ja Saksa lippudega. Tervituskõnedega esinesid Pfalzi võimlemisliidu president Walter Benz ja teised linna ametiisikud. Järgnes suur võimlemispidu, kus astusid üles erinevate vanusekategoriate võimlejad kaunite kavadega, millega on esinetud ka üleriigilistel võimlemispidudel. Võimlejad juhendaja, hing ja kavade autor on Gisela Thoni.

Kirchheimbolandeni linnas (elanikke umbes 7600) on väga palju võimlemise harrastajaid ja nende

Tööreis

Käesoleval aastal möödub kahekümmend aastat ajast, mil esimest korda kogunes mainekas mõttekoda Oxfordi ümarlaud, et arutada hariduspoliitikat Inglismaal, USA-s ja mõnes teises väljavalitud riigis. Oxfordi ümarlaud sai tegelikult alguse juba aasta varem, 1987. a Oxfordi Ülikooli St. Peters College's kokku kutsutud väga piiratud osavõtjate arvuga usuteemalisest mõttevahetusest. Hiljem otsustati muuta ümarlaud rahvusvaheliseks.

1988. aasta kogunesid kohutimisele mitme riigi haridusministrid ja USA paljude osariikide kubernerid. Esimene Oxfordi rahvusvaheline ümarlaud oli nii edukas, et sellele järgnes veel mitu samateemalist kogunemist. Alates 1990. aastate teisest poolest laienes Oxfordi ümarlause temaatika järk-järgult inimõiguste, seadusandluse, majanduse, poliitika jt valdkondadesse.

Oxfordi ümarlause kutsutakse. Sellel on osalenud paljude riikide, sh USA, Austraalia ja Euroopa riikide valitsusjuhid, ministrid, ülikoolide silmapaistvad professorid ja teadlased. Esindatud on olnud peaaegu kõik teadusvaldkonnad: kirjandus, keeleteadus, filosoofia, sotsiaalteadused, antropoloogia, ajalugu, kunst, arhitektuur, ökonoomika, kommunikatsioon ja infotehnoloogia, keemia, füüsika, astronoomia, bioloogia, ökoloogia jt.

Põhiteemad: säästev areng ja globaalne keskkond

Käesolev, 20. ümarlaud "Gloaalne soojenemine ja säästev areng: kriisi juhtimine" 10.-15. augustini oli pühendatud globaalsetele keskkonnaprobleemidele ning säästvate arengule. Ümarlause deviisiks oli "Säästlikkus (jätkusuutlikkus) on inimühiskonna ellujäämise vältimatu eeldus". Ümarlause keskenduti järgmistele alateemadele:

- Säästlikkuse mõiste, tähendus ja filosoofiline taust. Säästlikkus ja seadusandlus.

Muljeid Oxfordi ümarlaualt

Professor Rein Munter
TTÜ keemiatehnika instituut

- Interdistsiplinaarne ja integreeritud haridus keskkonnakaitsetes.

- Säästev areng ja kliima globaalne soojenemine.
- Säästev (roheline) energeetika ja transport.
- Säästev veemajandus ja vee/roovee uued puhastusmeetodid.
- Saastatud pinnase remediatsiooni tehnoloogia.
- Arhitektuur säästlikkuse teenistuses.

Ette rutates tahaksin märkida, et nimetatud ümarlaud (seminar) oli kõige paremini korraldatud ja läbi viidud konverentse, millel olen osalenud. Istungeid juhatas professor Hugh Benjamin Newcastle'i Ülikoolist. Nii ettekannete kui ka diskussioonide kavandatud kestusest (kumbki 15 min) peeti täpselt kinni. Poolelijäänud mõttevahetus jätkus kohvipauside ajal või, kui ilm lubas, pärast õhtusööki kolledži aias.

Kõik osalejad elasid Exeteri Kolledžis, seminarikohad olid viie-minutilise tee kaugusel Oxfordi Ülikooli ruumides. Ümarlause olid seekord esindatud USA, Austraalia, Uus-Meremaa, India, Jaapan, Austria, Kanada, Soome, Rootsi ja Eesti allkirjutajate isikus. Ligi kaheksa nelikümnest protsenti kolmekümnest osalejast oli USAst, ilmselt põhjusel, et ümarlause peakorraldajad olid Californiast, Long Beachist. Kõigil osalejatel on avaldatud soliidne arv artikleid heades teadusajakirjades, oli ka keskkonna-teemaliste monograafiade tunnusatud autoreid.

Ümarlaud avati Exeteri Kolledžis 10. augusti pärastlõunal. Kolledži asutas 1314. a Exeteri piiskop ja see kuulub Oxfordi Ülikooli vanimate kolledžite hulka. Osavõtjate registreerimisele järgnes dr Charles Mouldi (St. Cross College'ist, enne seda Bodleiani raamatukogu teadussekretär) tervituskõne ja pidulik õhtusöök, kuhu allkirjutajate paraku ei jõudnudki, sest Estonian Airi lennuk hilines taas kord, Oxfordi buss lasi end oodata veel 45 minutit ja sõidule kulus veel kaks tundi.

Jalgsi ekskursioon Oxfordi kolledžitesse

Esmaspäeva pärastlõunal, lantši ja õhtusöögi vahel, korraldati soovijatele jalgsi ekskursioon (Oxfordis pääseb üldse peaaegu igale poole "kondiauruga") kolledžitesse. Kohe Exeteri kõrval asub 1571. a kuninganna Elizabeth I asutatud Jeesuse Kolledž. Seal õppis ka sõjakangelane ja hilisem kirjanik Thomas Edward Lawrence (nn Araabia Lawrence). Kuna kolledž on mõeldud eeskätt Walesist pärit üliõpilastele, oli ka siseõues suitsetamist keelav silt nii uelisi kui ka inglise keeles.

Edasi sisenesime Broad Streetile, mis oli keskajal linnakraav. Tänav alguses näitas giid meile asfalti sees kivist risti ja sealsamas kõrval asuva Ballioli Kolledži seinale mälestustahvliit, kus olid kolme märtri, protestantlike piiskoppide Cranmeri, Ridley ja Latimeri nimed. Ristiga tähistatud kohas nad põletati posti külge seotuna elusalt 1554. a katoliikliku kuninganna Mary Stuarti käsul.

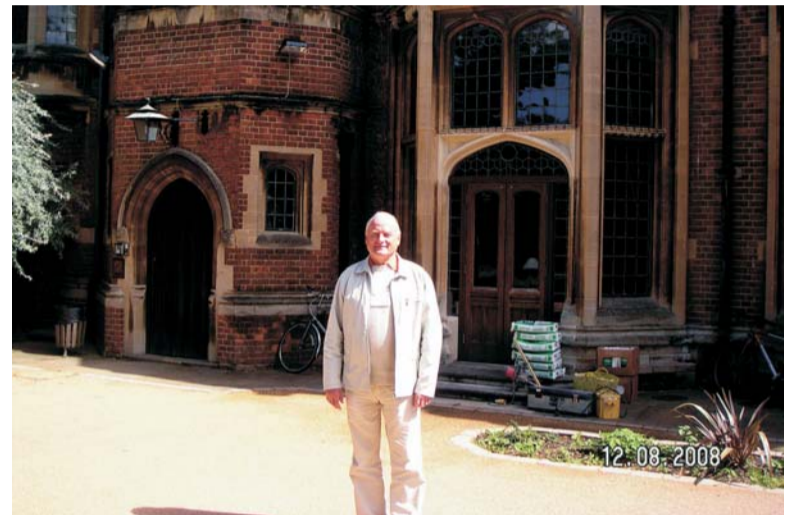
Mööda Broad Streeti edasi minnes jäid vasakale Trinity Kolledž (asutatud 1555) ja kuulus Blackwelli raamatupood (neli korrust üle maapinna ja kolm keldrikorrust). Pood avati 1879. a raamatuantikvariaadina ja on praegu tuntud peale rikkaliku raamatuväliku ka seal pakutava erakordselt hea aromaatses kohvi poolest.

Järgnevalt vaatasime ringikujulise põiklõikega Sheldonian Theatre'it, mis tuntud rohkem küll kontserdisaalina ning Oxfordi Ülikooli lõpetajate ja doktorite promoveerimiskohana. Kohe selle kõrval asub kuulus Bodleiani raamatukogu kaheksa miljoni köitega. Edasi jõudsime New College'i juurde (asutatud 1379), kus õppis tuntud inglise näitleja Hugh Grant. Vähem tuntuks pole saanud natuke maad eemal asuv Queen College, kus on elanud ja õppinud Mr Bean ehk näitleja Rowan Atkinson.

Ringiga tagasi tulles jõudsime

Exeteri Kolledž, kus kõik osalejad elasid. Autori foto

Autor Oxfordi Ülikooli hoone ees, kus istungid peeti. Autori foto

High Streetile ümarguse Radcliffe Camera' juurde (Bodleiani raamatukogu lugemissaal). Kohe sellest paremal asub All Souls College, mis on tuntud selle poolest, et sinna kutsutakse (ise sisse astuda ei või) parimaid tudengeid magistri- ja doktoriõppesse.

Meie ringkäik lõppes Exeteri kõrval asuvas Lincoln Kolledžis, mis on kuulus väga ilusa muru ja üldse roheline poolest. Aga järke telefilmile "Inspektor Morse" (juba uue osatäitjaga John Thaw asemel, kes 2002. a võtte ajal oota-

matult suri) filmiti mitmel päeval millegipärast Exeteri Kolledži hoovis.

Teisipäeval, 12. augustil tegin eraldi visiidi teistest veidi kaugemal paiknevasse Keble College'isse, kus 2002. a juulis Oxfordi Ülikooli raamatukogudes töötades elasid. Kohtusin uuesti ka kolledži rektori Averil Cameroniga, kes ajaloolasena tundis suurt huvi nii meie "pronksioõ" põhjuste kui tagajärgede, aga ka viimatiste Gruusia sündmuste vastu.

Järgneb MM nr 16

Sport

Uuel hooajal on TTÜ korvpallimeeskond, mis suures enamikus koosneb meie tudengitest, rõõmustanud oma poolehoidjaid eduka mänguga. Meeskond on uuenenud õige mitme pikakasvulise mängijaga. Võistkonda tuli ehitusteaduskonna tudeng Joosep Toome (pikkus 208 cm) ja majandusteaduskonda asus õppima Kristjan Makke (206 cm). Seega saime korvialusesse alasse tublisti võimsust juurde, mida näitavad ka hooaja esimeste mängude tulemused.

Meeskonna esimeseks tõsi-seks eksamiiks olid äsjalõppenud Eesti 2008. a karikavõistlused. Eelvoorus võideti tasavägises kohtumises Rakvere Tarvast. Poolfinaalis mindi kokku Tallinna Kalevi võistkonnaga, kes sai eelnevalt üllatusvõidu Tartu Rocki üle. Tallinna Kaleviga oli mäng eriti tasavägine, kuid meie meeskond, vaatamata oma noorusele, mängis tublilt lõpuni ja võitis 67:64. Olime sellega karikafinaalis!

Finaalivastaseks tuli Kalev/Cramo, kes oli kindlalt võitnud Pärnu. Finaalis suutis meie meeskond mängida kolmkümmend kolm minutit kui võrdne võrdsega, kuid lõpuks jäi peale täisproffide rutiin. Kaotasime mängu 61:90.

Et karikamängud ei olnud üksnes õnnelik juhus, näitavad ka esimesed SEB BBLi (Balti liiga) mängud, kus koduväljakul on saadud võit kahelt Läti meeskonnalt

Tubli TTÜ korvpallimeeskond karikafinaalis!

– Riia Keizarmezsilt ja Liepaja Lauvaselt.

Järgmise kohtumise peab meie meeskond TTÜ Spordihoo- nes laupäeval, 18. oktoobril kell

18.30. Tulge kindlasti ergutama omasid järgmisele võidule! Vaheaegadel pakub tujutõstmist meie tudengeidudest koosnev tantsurühm.

Kohtumiseni TTÜ Spordihoo- nes juba sel laupäeval!

Heino Lill
TTÜ Spordiklubi juhataja

Foto: Rene Riisalu

TTÜ tänas oma edukalt esinenud sportlasi

15. oktoobril võttis TTÜ rektor Peep Sürje vastu ülikoolis õppivaid ning individuaalaladel silmapaistvalt esinenud sportlasi. Pekingi olümpiamängudel osalesid TTÜst Märt Israel, Mihkel Kuk, Andres Olvik ja Mikk Paha-pill. TTÜs õpib ka üliõpilaste orienteerumisspordi MMil edukalt esinenud Sander Vaher. Kreeka-ruuma maadluses üliõpilaste MMil hästi esinenud Alo Toom on samuti Tehnikaülikoolist. TTÜs ja tema Spordiklubis tehtavast tõhusast sporditööst ning rektor Peep Sürje vastuvõtul kõneldust saate lähemalt teada järgmisest Mentel et Manu numbrist, mis ilmub 31. oktoobril.

